

CRNOGORSKI – SRPSKI, BOSANSKI, HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

EKSTERNA PROVJERA ZNANJA UČENIKA
NA KRAJU III CIKLUSA OSNOVNE ŠKOLE

APRIL, ŠKOLSKE 2021/2022. GODINE

UPUTSTVO

Vrijeme rješavanja testa je **70 minuta**.

Ne okreći stranice i ne rješavaj zadatke dok to ne dozvoli dežurni nastavnik.

Test **MORA** biti napisan hemijskom olovkom/nalivperom.

Možeš da pišeš ćirilicom ili latinicom. Piši čitko pisanim slovima.

Ako pišeš štampanim slovima, istakni veliko slovo. Poštuj gramatička i pravopisna pravila.

Ako misliš da si pogrešno rješavao/rješavala zadatak, prekriži i rješavaj ponovo.

Ne smiješ koristiti korektor.

Zadatke ne moraš rješavati redom kojim su navedeni u testu.

Ukoliko završiš ranije, provjeri svoja rješenja.

Zadatak će se bodovati s nula bodova:

- ako je odgovor netačan
- ako je odgovor nečitko i nejasno napisan
- ako je odgovor napisan grafitnom olovkom
- ako je napisan ili zaokružen i tačan i netačan odgovor

SREĆNO!

ŠIFRA UČENIKA

PRAZNA STRANA

Koristeći podatke iz tabele i iz teksta o Mjesecu, uradi zadatke 1, 2, 3, 4 i 5.

Mjesec je Zemljin prirodni satelit. Kreće se oko Zemlje po eliptičnoj putanji, rotira oko svoje ose i zajedno sa Zemljom okreće se oko Sunca. Ravan u kojoj leži Mjesečeva putanja oko Zemlje nagnuta je za 5° u odnosu na ravan Zemljine putanje oko Sunca. Vrijeme obilaska Mjeseca oko Zemlje iznosi 27,3 dana. Period rotacije Mjeseca oko svoje ose traje koliko i njegov obilazak oko Zemlje, tako da se sa Zemlje uvijek vidi ista strana Mjeseca. Položaj Mjeseca kada se on nalazi tačno između Zemlje i Sunca zove se konjunkcija.

Pomračenje mjeseca (ulazak Mjeseca u Zemljinu sjenku) može se desiti samo za vrijeme punog mjeseca, a pomračenje sunca (kad se Mjesec nađe između Zemlje i Sunca) samo za vrijeme mladog mjeseca. Posmatrači vide veoma oštru granicu Mjesečeve sjenke pošto Mjesec nema sopstvenu atmosferu (slaba gravitacija).

M J E S E C	
Poluprečnik satelita	1738,14 km 0,273 x polupr. Zemlje
Masa	$7,348 \cdot 10^{22}$ kg 0,012 x masa Zemlje
Srednja gustina	$3346,4 \text{ kg/m}^3$
Gravitaciono ubrzanje	$1,622 \text{ m/s}^2$ 0,1654 g
Period obilaska oko Zemlje	27,32 dana
Period rotacije (oko svoje ose)	27,32 dana
Najveća udaljenost od Zemlje (apogej)	405696 km 0,0027 AJ
Najmanja udaljenost od Zemlje (perigej)	363104 km 0,0024 AJ
Ekscentričnost (izduženost) putanje	0,0549

1. Ako je tvrdnja tačna, zaokruži T, a ako nije, zaokruži N.

1. Pomračenje mjeseca dešava se samo za vrijeme mladog mjeseca.	T	N
2. Mjesec je Zemljin prirodni satelit.	T	N
3. Mjesečeva putanja nije izdužena.	T	N
4. Najmanja udaljenost Mjeseca od Zemlje je 363104 AJ.	T	N
5. Masa Mjeseca iznosi 0,012 x masa Zemlje.	T	N

1 bod

2. Objasni zašto se sa Zemlje uvijek vidi ista strana Mjeseca.

1 bod

3. Mjesec nema sopstvenu atmosferu:

1. zato što ima oštru granicu sjenke.
2. zato što mu je masa $7,348 \cdot 10^{22}$ kg.
3. zato što ima slabu gravitaciju.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.

1 bod

4. Prvi tekst je napisan novinarskim stilom. (Zaokruži DA ili NE i obrazloži svoj izbor.)

DA NE

Obrazloži.

1 bod

5. Apogej je:

1. položaj Mjeseca kada se nalazi tačno između Zemlje i Sunca.
2. tačka u kojoj je Mjesec najudaljeniji od Zemlje.
3. period rotacije Mjeseca oko svoje ose.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.

1 bod

6. Sljedeće tekstove upiši na odgovarajuće mjesto u tabeli.

**biografija, roman, putopis, izvještaj, spjev, basna, komentar,
dnevnik, vijest, reflektivna pjesma**

KNJIŽEVNOUMJETNIČKA VRSTA	PRELAZNA NAUČNO-KNJIŽEVNA VRSTA	NOVINARSKA VRSTA

2 boda

Pročitaj stihove pa odgovori na pitanja 7, 8, 9, 10 i 11.

*Al' je đavo, ali su mađije,
ali nešto teže od oboje:
kad je vidu đe se smije mlada,
svijet mi se oko glave vrti.
Pa sve mogah s jadom pregoreti,
no me đavo jednu večer nagna,
u kolibu noćih Milonjića.
Kad pred zoru, i noć je mjesečna,
vatra gori nasred sjenokosa,
a ona ti od nekuda dođe,
ukraj vatre sjede da se grije.
Čuje da svak spava u kolibe;
tada ona vijenac rasplete,
pade kosa do niže pojasa;
poče kosu niz prsa češljati,
a tankijem glasom naricati
kako slavlja sa dubove grane.
Tuži mlada đevera Andriju,
mila sina Milonjića bana
koji mu je lanih poginuo
od Turakah u Dugu krvavu;
pa se snahi ne dao ostrići:
žalije mu snahin v'jenac bilo
nego glavu svog sina Andrije.
Tuži mlada, za srce ujeda,
oči gore živje od plamena,
čelo joj je ljepše od mjeseca –
i ja plačem ka malo dijete.
Blago Andri đe je poginuo
divne li ga oči oplakaše,
divna li ga usta ožališe!*

7. Na osnovu odlomka napiši autora književnog djela iz kojeg je odlomak.

1 bod

8. Napiši ime lika koji izgovara stihove.

1 bod

9. Na koji način lik u odlomku otkriva svoje emocije?

1 bod

10. Koju emociju lika ističe poređenje „i ja plačem ka malo dijete“?

1. razočaranost
2. zaljubljenost
3. uplašenost

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.

1 bod	
-------	--

11. A) Navedi motive kojima je dočarana ljepota snahe Milonjića bana.

1 bod	
-------	--

B) Kojim motivom lik u odlomku posebno ističe ljepotu snahe Milonjića bana a zbog kojeg nije ispoštovan jedan narodni običaj?
Pozivajući se na odlomak dokaži odgovor.

2 boda	
--------	--

12. Pored stihova napiši naziv vrste strofe.

A) *Koliko napuljskog neba
i šuma pod balkonom!
Šta Crnoj Gori treba,
razmišlja dušom bonom.* _____

(U Napulju, Dušan Kostić)

B) *Samo gordi jablan lisjem suhijem
Šapće o životu mrakom gluhijem,
Kao da je samac usred svemira.* _____

(Jesenje večere, Antun Gustav Matoš)

2 boda	
--------	--

13. U odlomku (*Mali princ*, Antoan de Sent Egziperi) prepoznaj dva oblika umjetničkog izražavanja.

Gledao sam, dakle, ovo priviđenje širom otvorenih očiju. Ne zaboravite da sam se nalazio hiljadama milja daleko od bilo kog naselja. A nije izgledalo da je čovječuljak zalutao, niti da je umoran, gladan, žedan ili uplašen. Nije nimalo ličio na dijete izgubljeno usred pustinje. Kada sam napokon uspio progovoriti, rekao sam:

- Ali ... šta radiš ti ovdje?

On mi tada ponovi, sasvim tiho, veoma ozbiljno:

- Molim te... nacrtaj mi jednu ovcu...

_____;

2 boda

14. Poveži naziv stilske figure s odgovarajućim primjerom. Pazi, jedna stilska figura je suvišna.

personifikacija

kontrast

onomatopeja

hiperbola

aliteracija

Bili su vreli letnji dani, ali prohladne noći.

Zašušta lišće pod nogama.

Vrh hridi crne trne

Kapi rose pjevaju u kamenu, u vrtu.

2 boda

15. Poveži naziv književnog djela s njegovim autorom. Pazi, ime i prezime jednog autora je suvišno.

Most na Žepi

Imanje

Ljudi sjenke

Radoje Domanović

Aleksandar Ivanović

Ivo Andrić

Nikola Lopičić

2 boda

16. Podvuci tačno napisanu riječ.

A) aviacija avijacija avijacia

1 bod

B) rasčešljati razčešljati raščešljati

1 bod

17. A) Odredi padež podvučenim riječima u nazivima književnih djela.

Jazavac pred sudom _____

Most na Žepi _____

General mrtve vojske _____

2 boda

B) Od ponuđenih riječi napiši rečenicu a da se značenje ne promijeni.

Djevojka plavih očiju napisala je najljepšu čestitku.

1 bod

18. A) Prepoznaj podvučeni glagolski oblik u stihu: *Pa sve mogah s jedom pregoreti...*

1 bod

B) Zamijeni podvučeni glagolski oblik perfektom u istom licu i broju.

1 bod

19. A) Zaokruži broj ispred tačno napisane riječi.

1. sa nikim
2. od ničijeg
3. ni po čemu
4. za ništa

1 bod

B) Netačno napisane riječi napiši tačno.

2 boda

POPUNJAVA KOMISIJA ZA OCJENJIVANJE

Ukupan broj osvojenih bodova na testu: _____

Ocjena: _____

KOMISIJA:

GLAVNI OCJENJIVAČ: _____

Dana _____ 2022. godine